

ת"פ 35925/06/18 - מדינת ישראל נגד חאלד טראבלסי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 35925-06-18 מדינת ישראל נ' טראבלסי(עצור
בפיקוח)
בפני כבוד השופט אבי לוי

המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם חאלד טראבלסי (עצור/אסיר בפיקוח)

גזר דין

כללי

כתב-אישום מתוקן, אשר ניצב נגד הנאשם בתיק זה, חאלד טראבלסי, לאחר שתוקן ואחר-כך תוקן בחזרה לנוסחו המקורי, ייחס לו עבירה, שעניינה **חבלה בנסיבות מחמירות**, בניגוד לסעיף 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (**להלן: "חוק העונשין"** או **"החוק"**).

עובדות האישום

העובדות, אשר ננקבו בכתב-האישום האמור היו אלו: הנאשם כמו גם המתלונן, א' ע', הועסקו בחברת "סימנט" בנמל מספנות ישראל שבמפרץ חיפה (המתלונן כמנהל עבודה ואחראי על הנאשם); ביום 31.5.18 נתגלעה מחלוקת בין השניים על רקע סירובו של הנאשם להתייצב לעבודה במשמרת הלילה של יום ו', שלמחרת.

על רקע מחלוקת זו, ביום 1.6.18 בשעת בוקר מוקדמת, התווכחו השניים; או-אז, הוציא הנאשם מברג מכיס מכנסיו, אחז בו ביד ימינו, **תקף את המתלונן במהלומת אגרוף לפניו** ובעודו אווז במתלונן באמצעות שמאלו, **דקר את המתלונן בגבו שלוש פעמים באמצעות המברג**.

המתלונן נזקק לטיפול רפואי ראשוני בנמל ופונה באמבולנס לקבלת טיפול בבית-החולים רמב"ם, בחיפה.

כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרמו למתלונן שלושה פצעי דקירה בצד האחורי צדדי של בית-החזה, שבר בצלע 11 וחבלה קלה בסרעפת השמאלית.

המתלונן אושפז למשך 3 ימים בבית-החולים רמב"ם בחיפה.

השתלשלות ההליך המשפטי

הנאשם הודה בעובדות כתב-האישום והורשע על-פיהן. עם זאת, ביקש להוכיח, במסגרת פרשת הראיות לעניין העונש, כי קדמה לתקיפתו את המתלונן כמפורט לעיל תקיפה מצדו של המתלונן במהלומת אגרוף לפניו, כך שכל פעולותיו נעשו, למעשה, **בתגובה** למעשיו של המתלונן ולא כמעשים של תקיפה בלעדית. המאשימה התנגדה לסדר דברים זה וטענה, כי יש לראות בכך חזרה מהודיה באשמה, בבחינת כפירה באשמה. בשורה של החלטות, קבעתי, שטענותיו העובדתיות של הנאשם לא סתרו בשום דרך את האמור בכתב-האישום (אלא היה בהן רק להוסיף עליו) כי הנאשם רשאי היה להודות בכל שיוחס לו בכתב-האישום ולהביא ראיותיו על-מנת לשכנעני שקדם למעשיו קנטור בדמות הכאתו בידי המתלונן במהלומת-אגרוף. מדובר בראיות ביחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לנוכח השלכתן על סעיף 40ט' (1) לחוק (התכנון שקדם למעשה); סעיף 40ט' (2) לחוק (חלקו היחסי ומידת השפעת אחר); סעיף 40ט' (5) לחוק (סיבותיו של הנאשם בביצוע המעשה); 40ט' (8) לחוק (מצוקתו הנפשית של הנאשם); וסעיף 40ט' (9) לחוק (קרבה לסייג). ואכן, במהלכן של שתי ישיבות שהוקדשו לשמיעת ראיות לעניין העונש שנערכו בתיק זה (בימים 17.2.19 ו-19.3.19) נשמעו עדויות של שורה של עדים לאירוע לצורך הכרעה בנקודה העובדתית האחת והיחידה שנותרה במחלוקת בין הצדדים: **האם הנאשם הותקף בידי המתלונן במהלומת אגרוף טרם שעשה את שעשה כמיוחס לו בכתב-האישום אם לא?**

לפני שאעבור לדיון בסוגיית העונש הראוי להיות מוטל על הנאשם תיבחן השאלה האמורה בהתאם לפרוצדורה הקבועה לכגון דא בסעיף 40 לחוק העונשין. בסעיף זה (ס"ק א') זה נקבע, כי בית-המשפט יקבע, כי התקיימו נסיבות הקשורות בביצוע העבירה על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה. עם זאת, קיים חריג לכלל זה (ס"ק ב'). שם (בס"ק (1)) נקבע, שבשלב הטיעונים לעונש, רשאי הנאשם להביא ראיות מטעמו ובלבד שאלו **אינן סותרות** את הנתען על-ידו בשלב בירור האשמה; בס"ק (ב) (2) נקבע, שבית-המשפט **רשאי**, לבקשת מי מהצדדים, **להתיר** להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי **לא הייתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה** או אם הדבר **דרוש כדי למנוע עיוות-דין**.

במקרה שלפניי קבעתי, **הן כי לא הייתה הזדמנות לשמוע ראיות ביחס לעובדה הנתונה במחלוקת בשלב בירור האשמה** (שכן הנאשם ביקש להודות בכתב-האישום שהוגש נגדו כפי שהוא) **הן כי סברתי**, שהימנעות מעשות כן עלולה הייתה להביא לידי עיוות-דין, ולכך לא הייתי מוכן לתת ידי. נסיבה מקילה, כמו זו שנטענה כאן, צריך שתוכח לפני בית-המשפט (לפי סעיף 40י' (ג) לחוק) "ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט האזרחי" משמע, ברמה של הרמת מאזן הסתברויות בדבר התקיימותה.

אכן, סעיף 40יד' לחוק קובע, שאם הודה הנאשם בעובדות כתב-האישום, יכלול כתב-האישום שבו הודה את **כל העובדות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**. עם זאת, אין בהוראה זו כדי למנוע מהנאשם להוכיח **נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה**. ראשית, מאחר **שלא בידיו ניסוח כתב-האישום** אלא רק התשובה לו. שנית, מאחר שנאמר במפורש שהוראה זו **אינה באה לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב) (2)** הנ"ל שלפיו, מקום בו לא הייתה אפשרות לטעון לגבי העובדות או שקיים חשש לעיוות-דין על בית-המשפט להיענות לבקשת הנאשם להוכיח נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה. כפי שצינתי בהחלטות הביניים בעניין זה, מקום בו הועלתה בחומר הראיות טענה, דוגמת טענתו של הנאשם שלפניי, שלפיה, **הוכה טרם עשה את שעשה והתביעה כופרת בעובדה** זו עליה **לשלבה בכתב-האישום כנסיבה נגטיבית** כגון "**בלא קנטור קודם מצדו של המתלונן**" או בנוסח אחר בעל משמעות דומה.

הראיות לעניינן של הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

להלן תובא תמצית של המסכת העובדתית אשר באה לפני במסגרת שמיעת הראיות הללו.

עדות המתלונן

ראשון העיד לפניי מר א' ע', המתלונן. עד זה סיפר שהוויכוח נסב סביב אי-רצונו של הנאשם להתייצב למשמרת במסגרת העבודה וכי הדבר עורר עצבים אצל השנים. הוא סיפר שהשניים עמדו זה מול זה למרות שהם חברים וקרובי-משפחה. לדבריו, הבהיר לנאשם כי הוא חייב לבוא וכי אם יסרב הוא יאלץ להעביר את התלונה הלאה, למנהלים. נוצר ויכוח בצעקות ולפתע מצא עצמו העד לדבריו "מקבל דקירות". את הטענה שהנאשם היכה את המתלונן באגרוף דחה מתחילה העד; הוא הדגיש שחש רק בדקירות ולא בדבר אחר כלשהו. הוא כפר בטענה שהיכה את הנאשם באגרוף. עם זאת, הוא הבהיר, שאינו זוכר את הדברים בבירור. לאחר שהתובע רענן זכרונו באמרתו ציין שלא קרה דבר בין שלב הוויכוח לשלב הדקירות. הוא אישר שנביל, דודו, התקרב למקום ושהוא, המתלונן, דיווח לנביל על הבעיה שנוצרה מול הנאשם. לדבריו, נביל אמר, שאלמלא היה דודו, היה מרביץ לו. לדברי העד, בזמן ששוחח עם נביל הוציא הנאשם מברג מהכיס. לאחר שהוקראה לו אמרתו לצורך ריענון זכרונו הוא אישר, שהנאשם אף הלם בו באגרוף עובר לדקירות אך כפר בטענה שלפיה היכה את המתלונן. לטענתו, לא הפעיל אלימות לא לפני דקירתו ולא לאחריה. הוא טען שכלל לא דחף את הנאשם. העד הבהיר שהגיע 4 ימים אחרי הגשת התלונה לבטלה אך עמד על כך שלא תקף כלל ועיקר את הנאשם. הוא ציין כי סלח לנאשם, שכן הם חברים מאז היו ילדים וכן כי הם בני-משפחה. העד ציין גם, כי האירוע כולו ארך כ-7 דקות וכי ייתכן שבמהלכו, תוך כדי הנפת הידיים בלהט הוויכוח נגעו ידי ידיו בחזהו של הנאשם, באורח בלתי-מכוון. כשעומת עם דבריו של העד שיבר, שלפיהם שני הניצים הלמו זה בזה באגרופיהם השיב שהדבר אינו מתאר את שאירע אך לא ידע להסביר מדוע הנ"ל אמר כך. על כל פנים, הוא שב ושלל את הטענה, שלפיה הלם במתלונן באמצעות אגרופו.

עדויות של מונטר זידני

העד הבהיר, כי עבד בעת האירוע במקום העבודה של הנאשם והמתלונן והיה נוכח בחלק מהאירוע. הוא סיפר, שבתחילת העבודה, בשעה 6 בבוקר הלכו הנאשם והמתלונן "לצד" לדבר. בפועל, עמדו השניים 10 מטרים מהעד. לאחר כמה דקות נשמעו צעקות והוא וחבריו הגיעו אל השניים על-מנת להפריד ביניהם. העד ציין שלא ראה את הדקירה, שמע צעקות אך לא ראה דבר למעט סימני דקירות, בדיעבד. הוקראו לעד דבריו במשטרה, במסגרתם אמר שראה את הנאשם מכה את המתלונן אך הוא טען כי הוא אינו זוכר את הדברים ולא יכול לאמתם. הוא ציין כי לא שיקר במשטרה אך זוכר כעת, שהיה מרחק בין מקום עומדו למקום בו התווכחו השניים; העד עמד על כך שלא ראה את המתלונן מכה את הנאשם. כשהוקראו לו דברים מהודעתו, שלפיהם הנאשם תקף ואילו המתלונן לא הגיב, השיב שאינו זוכר. לגבי הנאשם ציין, שהוא היה עובד נחמד, שלא עשה בעיות בעבודה.

עדויות של עדנאן שיבר

גם עד זה, העובד במפעל צימנט בו עבדו הנאשם והמתלון, סיפר שלא ראה את האירוע, שכן עמד רחוק ממקום התרחשותו. לדבריו, הוא שמע **כדקה של צעקות** וכשהגיע למקום הנאשם והמתלון כבר הופרדו זה מזה. עם זאת, העד הדגיש שבעיניו **לא ראה את חליפת-המכות ביניהם**. העד טען, שמה שמסר בחקירה היו דברים ששמע מאחרים ולא דברים שראה במו עיניו. את סימני הדקירה על א' ציין שאכן ראה. הוא התכחש לדבריו במשטרה, שלפיהם ראה את הנאשם מחזיק בידו מברג. הושמעו לו דבריו מאמרתו שלפיהם הוא ראה את המתלון והנאשם "ביחד נותנים אגרופים... הרימו ידיים אחד על השני". לדבריו הוא **ראה את השניים נדבקים זה לזה** אך **החלפת האגרופים ארעה לאחר שהשניים הופרדו**. הוא חזר מדבריו באמרה, לפיהם המתלון רק הגן על עצמו וטען **שלא יכול היה לראות** שכן משטחים הסתירו את שדה ראייתו. העד אישר, שכאשר אמר שראה התגוששות בין הנאשם לבין המתלון היה זה לאחר הדקירה. העד סיפר **שראה את הנאשם תוקף את המתלון ולא ראה מה עשה המתלון בתגובה**. הוא ציין **בהמשך, שלא ראה את א' "נותן אגרופים"**. עם זאת, **בהמשך אישר שהשניים הלמו זה בזה באגרופיהם**. לדבריו, את ההתרחשויות שלפני הדקירה **לא ראה במו עיניו** אלא **שמע** מפי אחרים. הוא הבהיר, שכשהגיע למקום היה זה בעת שהנאשם והמתלון הופרדו זה מזה.

עדוּתו של אריה רובין

עד זה ציין שלא ראה את רוב ההתרחשויות באירוע אלא **שמע ויכוחים וצעקות** בין הנאשם לבין המתלון ובהמשך **ראה את השניים "מתגלגלים, בזמן הריב"**. העד הבהיר שהוא הכיר את הנאשם מספר חודשים כבחור שקט ולא רע. לדבריו התקשה להבין מה הביאו לפעול באלימות כפי שפעל. נראה היה, לדבריו, כאילו המתלון הזהיר את הנאשם באמצעות אצבעו. לדבריו, ייתכן שהמתלון קפץ על הנאשם אך "זה לא אמר שהוא נתן לו מכות". הוא אישר, לשאלת בית-המשפט, **שהיתה אלימות פיזית הדדית בין השניים**. עם זאת, בהמשך, הוא שלל תקיפה מצדו של המתלון כלפי הנאשם. בחקירה הנגדית הבהיר, **שראה את השניים ככדור, מחוברים יחדיו. האלימות הדדית התבטאה באחיזה ובתפיסה**.

הוא הוסיף שהנאשם היה עובד טוב, שקט חייכן, כל הזמן צוחק.

עדוּתו של מר נביל עותמאן

עד זה הוא דודו של הנאשם וגם של המתלון. הוא מסר, שהאירוע החל בוויכוח רם בין השניים; הוא סבר ש"א' התחיל לתקוף אל חאלד וכולם באו לשם". בהמשך ציין שלא ראה "מי התחיל". לדבריו **הוא ראה את המתלון מכה את הנאשם באגרופ** אף כי לא זכר לומר היכן בגופו של הנאשם נחת האגרופ (פנים או כתף). לדבריו, השניים התווכחו על ביצוע משמרת ואז **הם התנפלו זה על זה**. "א' התחיל ואז היה מה שהיה". בהמשך הבהיר, כי דבריו אלה הם **פרי דבריו של המתלון באוזניו**. הוא ציין, **שלא ראה את הנאשם מתנפל על המתלון והתכחש לדבריו באמרתו (טענת/8) שלפיהם הנאשם היה זה שהתנפל על המתלון**. כן הכחיש את הטענה שהמתלון הגן על עצמו ודחף את הנאשם מפניו. הוא אישר **שראה את חולצתו של המתלון נקרעת**, וכי ראה אותה קרועה. עוד אישר, שניסה להפריד בין השניים ולהרחיקם זה מזה. הוא אישר גם, שרק הוא ראה את הקטטה מקרוב. הוא התבקש להבהיר את הטעם לפערים בין דבריו במשטרה, ימים ספורים לאחר האירוע לבין דבריו בבית-המשפט (שכללו הכחשת חלק מהותי מהדברים). בתגובה ציין, שהחוקר לא הכניס לו מילים לפה, לא איים עליו ואף הקריא לו את דבריו, תוך כדי הקלדה. לדבריו, החוקר לא הבין את מה שסופר לו עד תום. העד אישר, כי נמנע מלהתייבב בבית-המשפט וכי הגיע מפאת צו

הבאה אשר הוצא לו. הוא אישר ששוחח באולם עם אחותו, אימו של הנאשם ועם הנאשם אך טען כי שוחח עימם על עניינים שאינם קשורים למשפט.

עדות הנאשם

הנאשם מסר לפני עדות נרגשת אותה התקשה למסור (לנוכח גמגום כבד שממנו הוא סובל). לדבריו, ביום האירוע, לאחר סיום העבודה, הוא התבקש על-ידי המתלון להמתין, שכן הלה הודיע לו כי הוא מעוניין לשוחח עמו. לדבריו, בשיחה, המתלון איים לדאוג לפיטוריו. בשלב זה, הנאשם הבהיר כי היו מאז ומעולם יחסים קרובים בינו לבין המתלון, אף כי פעם אחר פעם הוא הושפל על-ידי. לדבריו, הוא השיב למתלון בלשון "מי אתה בכלל, היית חי אצלנו שישה חודשים". הוחלפו קללות בין השניים, וכן בוצעה תנועת איום פיזית מצדו של המתלון. לדבריו, **המתלון קרב אליו והיכה בפניו באמצעות אגרופו**. הנאשם הגיב; החלה **חליפת מהלומות בין השניים** ואז **במהלך התגרה, הוא הוציא מברג ודקר את המתלון**. לדבריו, הוא "לא יודע איך, אפילו לא שמתי לב" לכך. ביחס לכך שהמתלון הלה בו ראשון הוא נשבע בספר "הקוראן". לדבריו, טרם שהגיב באלימות להכאתו בידי המתלון אמר לדודו, נביל עותמאן, שאם יכה אותו הוא לא ישתוק לו. לדבריו, בעבר הוכה בידי המתלון לפני כ-4-5 שנים. הנאשם הוסיף, שמפאת שחשש שמא יפוטל מהעבודה בעטיו של המתלון לא הגיב לשורה של פרובוקציות מצדו. לדבריו "בסוף התפוצץ" לאחר שסבל ממנו הרבה. הוא ציין, שלמד מהטעות ולא יחזור עליה לעולם. הנאשם סיפר שרק דודו נביל נכח בכל האירוע ולדבריו העדים אשר מסרו אמרות במשטרה שיקרו ביחס לתקיפתו בידי המתלון שכן חששו למקום-עבודתם. הוא סיפר שמעולם לא הסתבך בפלילים וכי עבד כנהג משאית בטון ומפעיל מכונה של מלט.

ביחס לעברו הפלילי, ציין שעבירת השביל"ר הזקופה לחובתו עניינה בהזזת אופנוע ממקום למקום;

כשנשאל מדוע לא סיפר בתחנת המשטרה, במסגרת אמרותיו (טעת/4 ו-טעת/6) את העובדה שהמתלון איים עליו, (כפי שטען בבית-המשפט) ענה, שבתחנה עסקו רק בשאלה אם דקר את המתלון אם לאו ומאחר שלא קיבל עליו אחריות לדקירה במסגרת האמרה המשטרית, לא היה טעם לומר שהמתלון איים עליו.

סיכומי הצדדים לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

המאשימה

ב"כ המלומד של המאשימה, עו"ד פסקל, עתר לדחיית טענתו של הנאשם שלפיה המתלון תקף אותו במכת אגרוף טרם שדקר אותו. הוא ציין, שהנאשם לא הרים את הנטל המוטל עליו בדין (סעיף 40' לחוק) להוכחת עובדה זו, דהיינו, רמת ההוכחה הנדרשת בהליך אזרחי (מאזן הסתברויות). ב"כ המאשימה טען, כי **הנאשם היה היחיד שהעיד כדי לתמוך בטענה האמורה**. המתלון שלל את הטענה לחלוטין וכל שהסכים לאשר הוא, כי **היה מגע פיזי לא מכוון מכיוונו כלפי הנאשם**. זידאן, אשר חשש, לפי הנטען, למסור עדות, אישר את דבריו במשטרה שבהם עמד על כך **שהנאשם תקף את המתלון** ולא להיפך. עדנאן שיבל אישר אמנם **אלימות הדדית** אך עמד על הגרסה שלפיה **הנאשם היה זה שתקף את המתלון**, אף כי רק **אחרי הדקירה**. אריה רובין אישר **שלא ראה תקיפה מצדו של המתלון כלפי הנאשם** אף כי אישר **שראה את השניים מתגוששים** אך זאת, לפי הנטען, לאחר האירוע.

נביל עותמאן אישר את רוב פרטי האירוע למעט את הטענה, שהנאשם יזם את האלימות. ב"כ המאשימה סבר שעד זה מסר **עדות מגמתית מוטת ושקריה** בבית-המשפט וביקש **שאעדיף את גרסתו באמרתו (טעת/8)**, שם אישר **שהנאשם היה זה ש"התנפל" על המתלונן וכי המתלונן כלל לא תקפו אלא הגן על עצמו**. ב"כ המאשימה הדגיש, שגם בעדות בבית-המשפט היה העד מסויג בדבריו, ציין שהוא "**חושב** שראה את המתלונן תוקף את הנאשם", ש"לא ראה מי התחיל" וכי **אינו "זוכר בדיוק"**. ב"כ המאשימה סבר, שפערי הגודל בין השניים וכן מומו של הנאשם (בתחום הדיבור) הם עצמם אינם מכריעים את כף ההסתברות לטובתו. הנאשם טען שהמתלונן התעמר בו עד אשר "התפוצץ" כלשונו; דהיינו הוא חש, לדבריו שהמתלונן פגע בו רבות, פגיעה נפשית מצטברת (כזו העלולה לגרור את אובדן מקום העבודה) ולפיכך, הגיב כפי שהגיב.

הסנגור

סנגורו המלומד של הנאשם, עו"ד שאדי דאבה, טען, שיש לאמץ את טענתו העובדתית של הנאשם שלפיה, עובר לדקירה, התקיים מגע פיזי בין המתלונן לנאשם.

אליבא דסנגור, טענת ההגנה מטעמו של הנאשם הועלתה בתום לב, שכן זו הועלתה במסגרת פגישתו של הנאשם עם שירות המבחן, בשלב שלאחר הכרעת הדין והודאתו. לשיטתו, עיתוי זה מלמד על כך שלא היה לנאשם שום אינטרס להעלות טענות הגנה על מנת להשיג רווח כלשהו.

ראשית, התייחס הסנגור **לעדותו של המתלונן**. נטען, כי גרסת המתלונן סותרת את העובדה (הרשומה בכתב האישום) שלפיה הנאשם נתן מכת אגרוף למתלונן. צוין, שהמתלונן אישר כי ביום האירוע הוא זה שהתקשר לנאשם ויזם את מפגשם. נטען שנתון זה מעיד על אופיו של האירוע ועל כך שלא היה יזום (ונעדר תכנון מוקדם). הודגש, שבתחילה, במסגרת עדותו, אישר המתלונן שהוויכוח בין השניים ארך 7 דקות ללא מגע פיזי. עם זאת, לאחר מכן, נסוג המתלונן בעדותו מטענתו הנ"ל ואישר שיכול להיות שאכן התקיים מגע פיזי. נתונים אלו לשיטתו של הסנגור מלמדים על כך שהמתלונן אינו אמין.

הסנגור התייחס לעדותו של העד **מונתר זידני**, וציין כי התיאור העובדתי שמסר עד זה סותר את התיאור שמסר העד עדנאן שיבל, שעמד לצדו של זידני בזמן האירוע (ושלפיו השניים החליפו מהלומות). אליבא דסנגור זידני חשש בעדותו מהמתלונן, המשמש מנהלו.

בהתייחסו לעדותו של העד **עדנאן שיבל**, הודגש כי עד זה טען הן במסגרת חקירתו במשטרה הן במסגרת עדותו שהמגע הפיזי בין המתלונן לבין נאשם כלל אגרופים. צוין בהקשר זה, כי ב"כ המאשימה בחר בסיכומיו להתעלם מגרסתו של עד הנ"ל (שנמסרו במסגרת חקירתו הראשונית), שכן לדידה של המאשימה חילופי המהלומות התקיימו בשלב שלאחר הדקירה. כאמור, לשיטתו של הסנגור, המגע הפיזי בין השניים פסק לאחר הדקירה וחילופי המהלומות התקיימו עובר לדקירה.

בהתייחסו לעדותו של העד **אריה נבון**, ציין הסנגור כי עד זה אישר שהייתה אלימות הדדית בין המתלונן לנאשם ושהם אפילו התגלגלו האחד על השני.

בהתייחס לעדותו של **נביל עותמאן** צוין, כי ההגנה ערה לבעייתיות בעדותו, כפי שפורטה בהרחבה לעיל. עם זאת, נטען שעדותו (המאוחרת) בבית המשפט מחזקת במובן מסוים את גרסתם של יתר העדים שסתרו את גרסת המתלונן.

בהתייחס **לעדוּתו של הנאשם עצמו**, צוין כי עדותו בבית המשפט נמסרה בהתרגשות רבה. אליבא דסנגור הנאשם סקר כדבעי את הנסיבות והמניעים שהובילוהו לאירוע. הוסף, כי דבריו של הנאשם מתיישבים עם עדותו של מר אריה נבון ועם המסקנה שלפיה המתלונן הוא "מנהל שטח חזק", שנטל חלק אקטיבי באירוע הנ"ל.

לסיכום, עתר הסנגור לאמץ את טענותיו של הנאשם שלפיהן הנאשם הותקף בידי המתלונן טרם שעשה את שעשה כמיוחס לו בכתב-האישום.

כאן המקום לציין, כי במסגרת סיכומי הכתובים פנה הסנגור בטרזוניה אל המאשימה על כך שנמנעה לזמן לעדות עד התביעה נוסף, מר דרויש אבו שנב. נטען, כי עד זה היה הראשון שהגיע למקום האירוע ועל כן עדותו כה חשובה. דא עקא ואף על פי כן, הסנגור המלומד לא ביקש לזמן עד זה לעדות מטעמו של הנאשם. ברי, כשאלו הם פני הדברים, ללא חקירתו של עד זה כדבעי מעל דוכן העדים לא ניתן יהיה לאמץ (ללא הסכמת הצדדים) את גרסתו כפי שנמסרה במסגרת הודעתו במשטרה, ושאליה הפנה הסנגור את חיציו במסגרת סיכומי הכתובים.

עובדה זו לא נעלמה גם מעיינה של המאשימה אשר הגישה לתיק בית המשפט את תגובתה לסיכומי ההגנה (מיום 1.5.19). צוין, כי המאשימה רואה בחומרה את התנהלות ההגנה ומתנגדת בכל תוקף לקבילות ראייה זו. משכך, בקשתה היא שבית המשפט לא יתייחס אל ההודעה הנ"ל כלל ולא יעניק לה משקל כלשהו. עוד צוין, כי במסגרת סיכומי ההגנה, כתב הסנגור שהנאשם מתכחש לעובדה המופיעה בכתב האישום שלפיה הנאשם היכה את המתלונן במכת אגרוף. הודגש, כי הכחשה זו הינה בניגוד גמור להודאתו של הנאשם בכל עובדות כתב האישום ולפיכך בית המשפט מתבקש להתעלם גם מחלק זה אשר כלול בסיכומי ההגנה.

כפי שכבר ציינתי, צודקת המאשימה כי אין "להכניס בדלת האחורית", במסגרתם של סיכומים כתובים, הודעות של עדים שלא זומנו להעיד מעל דוכן העדים ושהודעותיהם לא הוגשו בהתאם לסדרי הדין בפלילים. לא זו אף זו, הצדק עם המאשימה כי אל לו לבית המשפט להתייחס לטיעונים כתובים הסותרים לכאורה את האמור בהודאתו של הנאשם, אשר אישר כל "מילה ומילה" (ראו דיון מיום 17.2.19) המופיעה בכתב האישום.

כשאלו הם פני הדברים, במסגרת קביעותי העובדתיות להלן, ברי כי לא אתייחס לטיעונים כתובים הסותרים את עובדותי המוסכמות של כתב האישום, שבגיני הורשע הנאשם ולראיות אחרות שאינן קבילות כאמור לעיל.

קביעת ממצאי עובדה ביחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

כמו בא-כוחה המלומד של המאשימה, אף אני סבור, שהנאשם לא עמד בנטל, המוטל עליו, להראות כי הנאשם היכה בו מכת-אגרוף עובר לביצוע מעשי-הדקירה המיוחסים לו בכתב-האישום. אכן, למעט הנאשם עצמו, איש מהעדים אשר עדותם הושמעה לפניי לא תמך בגרסה זו כפי שהיא. ציינתי, כי עדותו של הנאשם אכן הייתה נרגשת ונמסרה מתוך סערת-הנפש. דא עקא, יקשה לקבלה כפשוטה. ניכר, שהנאשם נסער הן באירוע גופו הן בשעת מסירת העדות לנוכח

יחס משפיל ופוגעני לו זכה (לפי דבריו ותחושותיו) מידי המתלון, שהיה ממונה עליו במסגרת מקום עבודתו. אין ספק, שהנאשם חש, כי המתלון נהג בו בכפיות-טובה על רקע היותם קרובי-משפחה וחברים טובים. הוא חש שהמתלון התעמר בו במקום-העבודה ודומה, שהאירוע, אשר הביא להגשת האישום כאן סימן את שיא רגשות הזעם, התסכול ואין-האונים מצדו. לא בכדי, השתמש הנאשם, במהלך עדותו, במונח **"התפוצצתי"** בהתייחסו למעשה-הדקירה שאותו ביצע. עם זאת, כבר במהלך חקירתו, כפר הנאשם בהאשמה, שלפיה דקר את המתלון ולמעשה דבק בכפירה זו גם בתחילת ההליכים בבית-המשפט. יוצא, אפוא, שהאמת איננה בהכרח נר לרגליו של הנאשם שלפניי. **עיון בעדויות האחרות אשר באו לפניי מלמד, כי למעשה, איש מהעדים (גם אלו שהיו אמפאטיים מאוד כלפי הנאשם) לא תמכו בגרסתו, שלפיה הותקף בידי המתלון או חמור מכך כי הלה הולם בו מהלומת אגרופ טרם שהוא עצמו היכה אותו ודקרו מיוחס לו בכתב-האישום.** בעניין זה, ניתוחיו של ב"כ המלומד של המאשימה, עו"ד פסקל, מקובלים עליי לחלוטין ומשקפים את המצב הראיתי לאשורו.

המתלון אישר, כי לכל היותר, תוך כדי ויכוח הניף ידיו בלהט הוויכוח ואז נגעו ידיו בחזהו של הנאשם באורח בלתי-מכוון. פעולה זו בוודאי איננה עולה בשום אופן בקנה אחד עם הטענה, שהמתלון היכה בנאשם באמצעות אגרופו. זידאני ציין, שלא ראה את המתלון תוקף את הנאשם כלל; שיבר ציין שלא ראה את המתלון מכה את הנאשם באגרופים (מה גם שטען שלא ראה את ההתרחשויות עובר לדקירה); רובין דיבר על אלימות הדדית שהתבטאה באחיזה ובתפיסה ולא במהלומות אגרופ. נביל גם כן דיבר על התנפלות הדדית וכן על מהלומת אגרופ מצדו של המתלון, אך אחר-כך סייג וציין, שאלו דברים ששמע מפי הנאשם עצמו. יודגש, לא התרשמתי מדבריו של נביל כאילו ראה את המתלון הולם בנאשם באגרופו ולכל היותר, יש ללמוד מדבריו כי היתה אלימות הדדית בין השניים, אשר התבטאה בדחיפות הדדיות.

המכלול הראיתי הנ"ל מביאני, אפוא, לכלל מסקנה עובדתית, שלפיה, **יש לדחות טענתו של הנאשם שהמתלון תקפו באגרופ טרם שהולם בו ודקרו** (כפי שהודה במסגרת עובדות כתב-האישום). אני קובע, על-סמך הראיות שהובאו לפניי, ברמה של מאזן הסתברויות, שעובר לדקירתו של המתלון בידי הנאשם **התלקח ויכוח קולני רם בין השניים, ויכוח שבמהלכו הונפו ידי השניים ויכול שבוצעו דחיפות הדדיות בניהם. מי שהפעיל אלימות ממשית, מכוונת ומשמעותית באירוע היה הנאשם דווקא, אשר מפאת תסכולו וכעסו כלפי הנאשם (וכן לנוכח חוסר-יכולתו להשיב לו מילולית בצעקות בשל נכותו) היכה באגרופ, שלף מברג ודקרו כמתואר בכתב-האישום.**

ראיות לעניין העונש

המאשימה

הוגש לפניי תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם. ממנו למדתי, כי בשנת 2016 הוא נתן את הדין על עבירה של שימוש ברכב ללא רשות בעליו ונטישתו (שביצע בשנת 2013) ובגין כך ריצה מאסר בן חודשיים; כן הורשע בשנת 2014 בגין עבירות שעניינן איומים והעלבת עובד ציבור (אותן ביצע בשנת 2012). בגין אלו הוטלו עליו קנס ומאסר על-תנאי. הוגשו תצלומים, אשר הדגימו את פציעותיו של המתלון כתוצאה מדקירתו וכן סיכום אשפוז, אשר לימד שהמתלון אושפז משך 3 ימים כתוצאה מפציעותיו, בפרט על רקע שבר בצלעו וקונטוזיה קלה בסרעפת שמאל.

ההגנה

מטעם ההגנה הוגש הסכם "סולחה" שנערך בין הנאשם לבין המתלונן שבמסגרתו **הביעו שני הצדדים צערם העמוק על האירוע ורצון לסיימו בדרכי נועם וסליחה הדדית**. צוין, כי אין בין השניים עוד סכסוך וכי מתקיימים יחסי חברות ושלום בין השניים. במסגרת ההסכם **פנה המתלונן וביקש שאקל עם הנאשם ככל הניתן, שכן הוא סולח לו סליחה מלאה וכנה ומבקש להתחשב בהסכם בבואי לדון בעניינו של הנאשם**.

כן העידה מטעם ההגנה אימו של הנאשם, הגב' א' ע', אשר ציינה, כי היא מודעת לכך שבנה טעה אך היא מבקשת שבית-המשפט יתחשב במצבה הקשה של משפחתה. היא ציינה, שמאז שהנאשם מצוי במעצר או במעצר-בית תחת פיקוחה, פרנסת הבית מקופחת. העדה נאלצה להתפטר מעבודתה כמטפלת ולפקח עליו. לדבריה, קיים קשר הדוק בין בעיותיו הנפשיות וגמגומו לבין ביצוע המעשה האלים. גם היא מתרשמת שבנה שופך את ליבו בפני אנשי שירות המבחן ובכך הולך ומשתפר מצבו.

תסקיר שירות המבחן

תסקיר מיום 13.12.18

שירות המבחן עורך לראשונה תסקיר בעניינו של הנאשם ביום 13.12.18. בתסקיר צוין, כי הנאשם הוא כבן 26, רווק, המתגורר בבית אמו. טרם מעצרו עבד כמפעיל מכונה במשך 9 חודשים בנמל חיפה, אהב את עבודתו שם, השתכר שם יפה והצליח לסייע לאימו בפרנסת הבית. הוא נשר ממסגרות הלימוד בשל חוסר-עניין; הוא סובל מבעיות גמגום מאז הוריו התגרשו זה מזו ועל רקע מאורעות קשים ביניהם שהיה עד להם. בעיה זו פגעה ביכולתו ליצור קשרים חברתיים והוא נאלץ להתבודד ולהימנע מאירועים חברתיים. לאחר נשירתו מבית-הספר עבד בשורה של מקומות עבודה (מפעל "זוגלובק", מחסן למוצרי מזון, שטיפת כלי-רכב). כעת, הוא תלוי כלכלית באימו ובאחיו. מדברי האם למד שירות המבחן על חוויות קשות אותן עבר הנאשם כאשר חי עם אביו (אשר נפטר בינתיים), אשר היה צרכן סמים כבד ואדם אלים מאוד כלפי בני-משפחתו. האם הביעה חשש שעונש מאסר יביא לרגרסיה משמעותית נוספת במצבו הנפשי.

שירות המבחן צוין, שבמסגרת טיפולו בעניינו של הנאשם בתיק שעניינו שבל"ר, סבר כי ראוי לנסות לגמלו מסמים בהליך שיקומי במסגרתו אך הנאשם דחה את ההצעה בסברו כי אינו זקוק לטיפול שכזה. הוא שלל שימוש בסמים גם כעת אך בדיקות שתן לימדו על שימוש בקנבינואידים.

הוא הביע באוזני קצינת-המבחן קבלת אחריות מלאה וחרטה על מעשה-העבירה, תוך ששטח את מערכת היחסים המורכבת בינו לבין המתלונן. הוא מבין את חומרת המעשים והשלכותיהם ומביע חרטה עמוקה עליהם. גם המתלונן, אשר שירות-המבחן שוחח עמו, סלח לנאשם וצוין כי היחסים בין השניים היום הם טובים וכי שורר ביניהם כבוד.

החל ביום 14.12.18 משתתף הנאשם בקבוצה ייעודית למבצעי עבירות-אלימות. באותו השלב, העריך שירות המבחן את רמת הסיכון להישנות עבירות דומות הנשקפת מהנאשם **כבינונית**, הנאשם הביע רצון להמשיך בהליך הטיפול. לפיכך התבקשתי לדחות את המשך הדיון המשפטי בעניינו לצורך מעקב, עריכת בדיקות-שתן והכנת תסקיר משלים.

תסקיר מיום 30.1.19.

התסקיר המשלים, אשר הופק ביום 30.1.19, נתבסס על דיווחי מנחת הקבוצה הטיפולית בה משתתף הנאשם ועל ממצאי בדיקות-שתן שנערכו לנאשם (נקיות משרידי הסם). הנאשם הגיע במועד למפגשים, שיתף בעולמו הפנימי והתחבר היטב לחברי-הקבוצה. חרטתו על מעשיו היא כנה ואמיתית; הוא מצליח להתחבר מבחינה רגשית לחומרתה ומשמעותה על הקרבן. בסוף תהליך האבחון התרשמה קצינת המבחן מנזקקות טיפולית וממוטיבציה פנימית להשתתף בהליך טיפולי ארוך-טווח. ההליכים המשפטיים חידדו עבורו את ההבנה לפסול שבהתנהגותו שעמדה ברקע לביצוע העבירות.

לאור כל זאת, המליץ שירות המבחן על הטלת מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לצד מאסר מותנה ופיצוי לנפגע העבירה. כן המליץ השירות על השמת הנאשם במבחן לתקופה בת 12 חודשים לצורך עבודה על שיפור יכולתו להפעלת שיקול-דעת הולם במצבים עמוסים מבחינה רגשית לזיהוי מצבי-סיכון עבורו וחיזוק כוחותיו.

עדכון מיום 28.3.19

ביום 28.3.19, בהתאם לבקשתי, עדכן השירות כי להתרשמות מנחת הקבוצה בה משתתף הנאשם הוא בעל יכולות גבוהות מבחינה רגשית וקוגניטיבית; הוא מגלה אחריות ומחויבות לקבוצה, מגיע בזמן ובאופן סדיר ומכבד את הכללים; הוא פתוח לקבלת ביקורת ומצליח להפיק תועלת מההליך הקבוצתי.

לאור כל זאת, צוין, כי הערכת הסיכון למעורבות חוזרת בעבירות בעלות אופי דומה פחתה באופן משמעותי.

טיעוני המאשימה לעניין העונש

ב"כ המלומד של המאשימה עמד על כך שהעונש המרבי הקבוע לצד העבירה שבעשייתה הורשע הנאשם הוא 14 שנות מאסר וכי ראוי שהעונש המוטל ייגזר מעונש זה. לדעתו, מתחם העונש ההולם בכל הנוגע לעבירה שבביצועה הורשע הנאשם נע בין 3 לבין 5 שנות מאסר בפועל. הוא ציין כי מתחם זה נובע מאופי הערכים המוגנים שבהם פגעו מעשיו (שלמות הגוף, בריאותו ותחושת הביטחון של המתלונן) ובנסיבות ביצוע המעשים (כתוצאה ממחלוקת בענייני-עבודה, העובדה שפעל לבדו, הנזק שנגרם למתלונן, מניעיו בביצוע המעשה ויכולתו של הנאשם להימנע מביצוע המעשה). כן עמד על מדיניות הענישה הנהוגה בכגון דא תוך היזקקות לפסיקה רבה שניתנת בבית-המשפט העליון בכגון דא. ב"כ המאשימה לא התעלם מתסקירי שירות המבחן אך ציין, שההליך הטיפולי אותו החל הנאשם הוא קצר-טווח וכי שירות המבחן דיבר על רמת מסוכנות בינונית (בהמשך שינה שירות המבחן עמדתו בעניין זה). לדעת ב"כ המאשימה יש להביא בחשבון את הצורך להגן על שלום הציבור על-ידי ענישה מרתיעה וכן לעשות שימוש בענישה כדי להרתיע את הנאשם עצמו ואת הרבים מפני ביצוע מעשי אלימות שכאלה.

לאור כל אלה, המליץ ב"כ המאשימה על הטלת מאסר ברף התחתון של מתחם הענישה הנ"ל לצד מאסר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

טיעוני ב"כ הנאשם לעניין מידת העונש

בא-כוחו המלומד של הנאשם לא זלזל בחומרת המעשה, אך ציין כי ראוי להביא בחשבון את העובדה שעניין לנו כאן במי שנטל אחריות והודה בביצוע מעשה העבירה (בעיקרו של דבר). הסנגור עמד על חלקו של המתלונן באירוע; על כך שמדובר במערכת-יחסים משפחתית ארוכה המלווה בעליות ומורדות; נערך הסכם סולחה ממשי ומשמעותי בין השניים המדבר בעד עצמו. מעשהו של הנאשם היה רגעי וספונטני, המתלונן שוחרר מאשפוזו ללא נזק ממשי; נסיבותיו של הנאשם קשות מאוד - גמגומו המכביד עליו מאוד ככל הנראה הביאו לפעול כפי שפעל מתוך תסכול. כעת, הוא נתון בהליך טיפולי-שיקומי רציני אשר הביא אותו לשנות דרכיו תוך קבלת אחריות מלאה למעשיו. הנאשם טעם את המעצר מאחורי סורג ובריה והיה בכך כדי להרתיעו. ההליכים המשפטיים חידדו בעיניו את הגבול בין הפסול למותר. לפיכך, עתר הסנגור לסטייה ממתחם העונש על רקע פוטנציאל שיקומי גבוה. בכך יבוא על סיפוקו לא רק האינטרס של הנאשם אלא גם האינטרס הציבורי. הסנגור המלומד הפנה אל ממצאי ומסקנות ועדת דורנר וטען, שהימנעות מהטלת עונש מאסר עולה היטב בקנה אחד עם הרציונל העומד בבסיסו. הסנגור עמד על כך שלאחר תקופת מעצר של ממש, מצוי הנאשם מזה זמן בתנאים מגבילים שאותם לא הפר מעולם וגם לכך יש לייחס משקל עת באים לגזור דינו. הסנגור עמד על שורה ארוכה של פסקי-דין התומכים בעתירתו להטלת מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

דברו האחרון של הנאשם

הנאשם הביע צער על מעשיו וציין שהוא מפיק תועלת רבה מטיפולו במסגרת שירות המבחן.

דין והכרעה

משקבעתי את התשתית העובדתית המלאה, באה השעה לגזור את דינו של הנאשם בשים לב למתווה הקבוע בסימן א'1 בפרק ו' של חוק העונשין, הבניית שיקול-הדעת השיפוטי בענישה.

תחילתה של הדרך מצויה בקביעת מתחם העונש ההולם לאירוע שבעשייתו הורשע הנאשם. אין חולק על כך, שמדובר באירוע בודד, המחייב, אפוא, קביעת מתחם עונש הולם יחיד.

הערכים החברתיים שבהם פגעו מעשיו של הנאשם הם זכותו של המתלונן לשלימות גופו ולבריאותו הטובה, וכן הסדר הציבורי. מידת פגיעת מעשיו של הנאשם בערכים אלו הינה **ממשית** בהתחשב באופיה של התקיפה, בביצועה תוך שימוש בכלי-נשק קר ובהתחשב בנזקים שאותם גרם לגופו של המתלונן.

בית-המשפט העליון קבע לא פעם, כי שימוש באלימות, בפרט כאשר הדבר נעשה באמצעות כלי-נשק מכל סוג שהוא וכאשר הדבר הסתיים בפציעה מסכנת-חיים מחייב ענישה חמורה ומרתיעה. רבות נכתב על "תת-תרבות הסכין" ועל הצורך להקיא מקרבנו; הודגש, כי חובה על בתי-המשפט לעשות שימוש בסמכויות-הענישה המופקדות בידיו על-מנת להרתיע מפני היזקקות לאלימות מכל סוג שהוא בפתרון סכסוכים כאלה או אחרים על רקע נזקה הגדול של השימוש באלימות. על כך עמד כב' השופט י' דנציגר, במסגרת ע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן** (ניתן ביום 10.11.09), בציינו כדלהלן:

"...קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להלחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. נגע האלימות הינו רעה חולה שיש לבערה מן היסוד, ומן הראוי שידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות יטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר משמעותיים ומרתיעים מאחורי סורג ובריאח"

בנוסף, מתאימים לעניינו הדברים שכתב כב' השופט י' דנציגר, במסגרתו של ע"פ 7475/14 **קבהא מהדי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 25.12.14), לפיהם:

" כנקודת מוצא לדיון יש לשוב ולהדגיש כי העבירה שבה הורשע המערער - חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 335(א)(1) לחוק - הינה עבירת אלימות חמורה שהעונש המירבי הקבוע בצידה הינו 14 שנות מאסר בפועל. בפסיקת בית משפט זה ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות אלימות באופן כללי ובעבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות באופן ספציפי. בית משפט זה ציין לא אחת כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו וכי תרומתו של בית המשפט למלחמה זו הינה בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה. לפיכך נקבע כי ככלל ענישה זו צריכה לכלול רכיב משמעותי של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח..."

על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירה שעניינה חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. כאן המקום לציין, כי מדיניות הענישה הנהוגה במקרים אלו הינה מגוונת ותלויה ב**נסיבותיו** של כל מקרה ומקרה (ראו לעניין זה: ע"פ 9168/18 **קשור נ' מדינת ישראל**, פסקה 11, ניתן ביום 26.2.19).

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 9168/18 **קשור נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 26.2.19) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, שבמסגרתו הושת על המערער עונש **מאסר בן 36 חודשים לריצוי בפועל** (מתוכם 3 חודשי מאסר מותנה שהופעלו במצטבר). עונש זה הוטל על המערער (לאחר ניהול הליך הוכחות) בגין ביצוען של עבירות שעניינן **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיפים 333 ו- 335(א)(1) לחוק העונשין ו**תקיפה הגורמת חבלה ממשית**, לפי סעיף 380 לחוק. עובדות מקרה זה לימדו, כי המתלונן ובן דודו שהו יחדיו עם אחרים בגן הוורדים בירושלים. המערער שהה אף הוא במקום והיה תחת השפעת אלכוהול. בין השלושה החל עימות אשר במהלכו סטרו המערער ובן הדוד זה לזה והמתלונן בעט ברגלו של המערער. בהמשך, שרט המערער את המתלונן בחזהו באמצעות בקבוק זכוכית שבור ולאחר מכן עזב את המקום. מספר דקות לאחר מכן, שב המערער למקום כשהוא אוחז בבקבוק השבור, ניגש אל המתלונן ובן דודו - אשר החזיק בידו חפץ - הניף את ידיו אל עבר המתלונן ודקר אותו בידו באמצעות הבקבוק השבור. בהמשך התעמת המערער עם בן הדוד ולאחר מכן נמלט מהמקום. כתוצאה ממעשיו של המערער נגרם למתלונן חתך עמוק בפרק ידו השמאלית והוא נזקק לניתוח, לגיבוס ידו ולהמשך טיפול פיזיותרפי.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 8711/09 **יאסין נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 28.6.10) דחה בית המשפט העליון ערעור

על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, שבמסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 33 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, עת עבר המתלון (בן דודו של המערער) את הכביש הסמוך לחנותו של המערער שבכפר עראבה, החל המערער לקלול. בתגובה, ניגש המתלון למערער בכדי לברר את פשר הדברים. משהתקרב המתלון למערער, שלף המערער בפתאומיות סכין ודקר את המתלון בגבו התחתון במותן השמאלית. כתוצאה מהדקירה המתלון הובהל לבית החולים לשם קבלת טיפול רפואי, שם אובחן כסובל מחתך במותן שמאל וקרע בכליה השמאלית. המתלון נותח ואושפז בבית החולים במשך שמונה ימים.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 8991/10 מכבי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 17.5.15) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב, שבמסגרתו הושת על המערער (לאחר ניהול הליך הוכחות) עונש מאסר בן 36 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער (בעל עבר פלילי) ביקש להיכנס למקום עבודתו בחברה להפצת עיתונים ודפק בידיו על שמשת החלון של עמדת השומר אך זה סירב להכניסו. זמן קצר לאחר מכן הגיע למקום מנהל העבודה. אז פתח השומר את השער החשמלי ואפשר למנהל ולמערער להיכנס אל מקום העבודה. בשלב זה יצא השומר מעמדתו ובינו לבין המערער התפתחו חילופי דברים קשים שבסיומם חבט המערער בפניו של השומר באמצעות קסדת האופנוע שלו. מעוצמת המכה השתטח השומר על הרצפה ואיבד את הכרתו, ומספר שעות לאחר מכן הוא הובהל לבית החולים כשהוא סובל מנפיחות בפניו ובעינו ומקיא דם. בבית החולים אובחנו שברים בפניו והוא אושפז למשך חמישה ימים. בהמשך נזקק למנוחה בבית למשך חודש וחצי.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 25.12.14) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, שבמסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 24 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על יסוד הודאתו של המערער בביצועה של עבירה שעניינה חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי בין המערער לבין המתלון התפתח ויכוח בעקבות עקיפת רכבו של המערער בידי רכבו של המתלון. בהמשך לכך, המערער יצא מרכבו, פתח את דלת הנהג ודרש לדעת מדוע המתלון עקף אותו. המתלון השיב כי לא שם לב ויצא מרכבו. בשלב זה דחף המערער את המתלון, ואז החלו דחיפות הדדיות בין השניים, עד אשר הגיעו אנשים נוספים והפרידו ביניהם. בהמשך, ולאחר שהמתלון התקדם מעט בפקק, הגיח המערער מצדו של הנהג, כשברשותו כלי עבודה ממתכת, והיכה באמצעותו את המתלון מספר פעמים בפניו. לאחר מכן, הגיע עובר אורח ופינה את המתלון לקבלת עזרה ראשונה. כתוצאה ממעשיו של המערער נשברו למתלון שלוש שיניים, ואף נגרם לו חתך בשפתו העליונה שנדרשו תשעה תפרים על מנת לאחותו. בית המשפט העליון כאמור קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל. צוין, כי בפרק הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירה - למעלה מארבע וחצי שנים - המערער ניהל אורח חיים נורמטיבי ולא הייתה לו מעורבות פלילית כלשהי. כמו כן, התחשב בית המשפט העליון בתסקיר שירות המבחן שהוגש במסגרת הערעור, שהעיד על שינוי חיובי שחל בגישתו ובדרך חייו של המערער בפרק זמן זה.

בפרשה נוספת שנדונה במסגרת ע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 30.11.14) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, שבמסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 50 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על יסוד הודאתו של המערער בביצועה של עבירה שעניינה חבלה חמורה

בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו- 335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער (בעל עבר פלילי) הגיע לבית אביו בצוותא חדא עם המתלון, חברתו של המתלון ואחיו. במהלך ארוחת הערב, בה הוגשו משקאות אלכוהוליים, התפתח דין ודברים בין המערער לבין המתלון. המערער שלף שני סכיני מטבח שהיו חבויים מתחת לחולצתו והטיח במתלון שלא 'יתחיל איתו'. בשלב מסוים נכנס המתלון לבית וקרא לחברתו. אז, תקף המערער את המתלון בסכין מטבח וגרם לו לחתכים ביד ובכתף שמאל. המתלון ניסה לברוח מהמקום, אך המערער דקר אותו שוב, דקירה עמוקה, בשכם.

ראו בנוסף: ע"פ 1985/18 **אביטן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.6.18).

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ראוי להעיר את ההערות הבאות - מעשהו של הנאשם לא היה מתוכנן אלא **ספונטני**, פרי של **תגרה אשר התפרצה לאחר תקופה ארוכה של "כבישת" כעסים מצדו**. עיקר האחריות להתפתחות האירוע כפי שהתפתח מונחת על כתפיו של הנאשם; הוא היה זה אשר יזם את האלימות; הוא היה זה אשר הסלים אותה על-ידי הצגת כלי-נשק קר, ושימוש בו בדרך העלולה הייתה לגרום נזק צמית לחברו. פועל יוצא של מעשי הדקירה עלול היה להיגרם נזק חמור ביותר בהתחשב באזורים בגוף שבהם נדקר המתלון (בית-החזה, הצלעות והסרעפת). בפועל, למזלם של כל המעורבים, לא נגרם למתלון נזק חמור. הוא נזקק לטיפול בבית-החולים ושוחרר בו-ביום הימנו. מניעיו של הנאשם בביצוע המעשים היו כעסו הבלתי-נשלט על רקע תחושות-קיפוח וכפיות טובה של המתלון כלפיו. הנאשם הבין את משמעות מעשיו, יכול היה וצריך היה להימנע מלבצעם. לפי טענת הנאשם בעדותו, המתלון התעלל בו בתקופה שקדמה לאירוע הדקירה תוך ניצול מעמדו ותפקידו כמנהל. לא התרשמתי, כי **אובייקטיבית** אכן ניתן להגדיר התנהגותו של המתלון כלפי הנאשם כהתעללות, כמשמעו של מונח זה בסעיף 40ט(8) בחוק (גם אם בעיני הנאשם, סובייקטיבית) זה היה המצב. אין למצוא, כי מעשהו של הנאשם קרוב לסייג ההגנה העצמית בהתחשב בכך, שאין ניתן לומר עליו שנעשה על-מנת להדוף תקיפה, שהיה הכרחי, או שהיה מעשה סביר בנסיבות העניין. לא יכולה להיות מחלוקת על כך שמעשהו של הנאשם נושא אופי אלים.

בהתחשב במכלול, מצאתי לנכון לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שאותו ביצע הנאשם על **20-36 חודשי מאסר לריצוי בפועל** לצד עונשים נלווים.

העונש המתאים לנאשם

דינו של הנאשם אינו פשוט לגזירה. מעשה העבירה שבעשייתו הורשע הוא חמור וניתן לומר עליו אף שהיה מסכן-חיים. שימוש פראי במברג לדקירת הזולת בגב שלוש פעמים הינו מעשה הראוי לכל גינוי ומקומו לא יכירנו בחברה בת-תרבות. אכן, גם אילו טענתו של הנאשם, כפשוטה, התקבלה, והוא הגיב בכך למהלומה שאותה ספג מידי המתלון, לא הייתה התנהגות שכזו זוכה ליחס סלחני; הדברים נכונים על אחת כמה וכמה מקום בו נקבע, לבסוף, כי לא קדמה לפעולת-הנאשם מהלומת אגרופ בפניו אלא לכל היותר תגרת-ידיים הדדית אשר כללה דחיפות והדיפות. אכן, גם אם אקבל את טענתו של הנאשם כי המתלון נוהג מזה חודשיים להקניטו, להשפילו ולנהוג בו חוסר-כבוד, אין בכך כדי לצמצם את חומרת מעשיו. **מאידך גיסא, בעניינו של הנאשם נצטרפו להן כמה נסיבות אישיות יוצאות-דופן, המחייבות בחינה קפדנית דקדקנית ומעמיקה בשאלה, אם ראוי ששיקולי ההלימה וההרתעה יטו את הכף או שמא נכון לגזור עונש בעל אופי שיקומי יותר.** בראש ובראשונה, סיפור חייו של הנאשם אינו פשוט. הדברים פורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן גופו ובעדויות המלאות שנשמעו בבית-המשפט ובתמצית במסגרת גזר-דין זה. די אם אומר, כי יחס

קשה ומכוער אשר היה מנת חלקם של בני-משפחתו מידי אבי-המשפחה במהלך חייהם המשותפים ולאחריהם, וכן אורח-חייו של אבי-המשפחה המנוח, אשר אליו נחשף הנאשם כנער גרמו לו נזקים פסיכולוגיים ממשיים ומשמעותיים, הבאים לביטוי חיצוני עד עצם היום הזה בקשיי דיבורו הניכרים. קשיי דיבור אלו, כשלעצמם, העיבו מאוד על התפתחותו האישיותית והחברתית וגרמו לו משקעים נפשיים ממשיים ומשמעותיים. יש להניח שקיים קשר בין כל אלה לבין היפלטותו ממסגרות לימודיות ולהיעדר יכולתו לדבוק במקום-עבודה קבועה לאחר מכן. בוודאי שניתן לאתר קשר בינם לבין היזקקותו לסמים מסוכנים כמפלט לקשייו.

הנאשם הוא עדיין בחור צעיר למדי; עתידו לפניו; הוא מבין היטב, היום, לאחר טיפול משקם משמעותי במסגרת שירות המבחן את הפסול הרב שבמעשיו. הוא חש אמפתיה כלפי קרבתו, בן-דודו הקרוב; הוא מבין, שחרף תסכולו וטרונייתו כלפי בן-דודו, הפעולה האלימה אותה נקט היא בלתי-מקובלת וראויה לגינוי. למרבה המזל, המתלונן, אשר העיד לפניו, איננו סובל מפגיעות צמיתות כלשהן כתוצאה מהתקיפה שאותה חווה מצדו של הנאשם; הנאשם הביע חרטה מלאה על מעשיו באורח כמעט מיידי. בהקשר זה, אציין כי התרשמתי שמסמך הסולחה הוא אותנטי ומשכך יכול כשלעצמו להוות שיקול לקולא (אך לא שיקול מכריע) בגזירת עונשו של הנאשם (ראו לעניין זה למשל: ע"פ 2888/15 ח'דיירי נ' מדינת ישראל, פסקה 17, ניתן ביום 28.12.16).

הנאשם עצמו ובני-משפחתו נפגעו באורח ממשי ומשמעותי מביצוע מעשה העבירה ומההליכים אשר נבעו ממנו. הנאשם נעצר למשך 50 ימים בכליאה ומאז חודש יולי 18' הוא מצוי באיזוק אלקטרוני. הדבר הקרין על אימו, אשר נאלצה לפרוש מעבודתה לטובת מילוי תפקידה כמפקחת עליו. הוא איבד, כמובן את מקום עבודתו ומפרנס במשפחה הפך לנטל כלכלי על בני-משפחתו האחרים. לא סברתי שכפירתו של הנאשם במעשיו (כולם או חלקים) בתחילת דרכו ראוי לייחס משקל מחמיר. שמעתי מפיו שהוא היה בסערת רגשות יוצאת-דופן בזמן אמת והתקשה לזכור את מעשיו. נסיבות חייו, כמפורט לעיל בהרחבה היו קשות מאוד. עברו הפלילי של הנאשם איננו נקי אף כי איננו סבור שהוא מכביד באורח יוצא-דופן. הנאשם עבר תהליך משמעותי במסגרת שירות המבחן. חרף כל קשייו האישיותיים הוא נלחם בטבעו ונפתח לאנשי הקבוצה אליה צורף. הוא שיתף בקשייו; הוא הסתייע בחבריו לקבוצה ובמדריכיו. הללו ציינו, במסמך העדכון האחרון כי מסוכנותו, אשר הוערכה בעבר כבינונית מוערכת כעת כנמוכה באופן משמעותי. המתלונן, כאמור, סלח לנאשם על מעשיו והיחסים ביניהם חזרו להיות כתמול-ששום. שירות המבחן המליץ להימנע מלהחזירו אל מאחורי סורג ובריה.

נשאלת, אפוא, השאלה, אם נכון בנסיבות שנוצרו לחרוג ממתחם העונש ההולם, אשר נקבע לעיל מטעמי שיקום, תוך היזקקות לסעיף 40ד' לחוק בעניינו של הנאשם? כידוע, התשובה לשאלה האם ראוי לחרוג לקולה מהמתחם קשורה בטבורה לסוגיית השיקום. באופן זה, בית-המשפט רשאי לחרוג כאמור מהמתחם רק מקום בו מצא "כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". או-אז רשאי בית-המשפט להטיל עונש "לפי שיקולי שיקומו" ודוק, עבירה בעלת חומרה ניכרת, תמנע חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם (ראו לעניין זה בהרחבה: ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 18.4.18).

אם כן, האם העבירה בה הורשע הנאשם היא בעלת חומרה ניכרת, המונעת חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם? תשובתי לשאלה זו שלילית. אכן, הנאשם הורשע בביצוע דקירות חמורות ומסוכנות, אך משלבסוף, הנזק שנגרם לא היה משמעותי מאוד, אין מקרה זה נופל לגדרם של המקרים, שבהם על בית-המשפט להימנע מהטלת עונש שיקומי אך ורק

מפאת אופי העבירה שבה הורשע הנאשם.

האם הנאשם דכאן השתקם או שקיים סיכוי סביר לשיקומו? **שירות המבחן עונה לשאלה אחרונה זו בחיוב. לדעתו, קיימים סיכויים טובים שהנאשם, אשר עבר תהליך אישיותי משמעותי במהלך הטיפול במסגרתו ישנה אורחותיו וימנע בעתיד מהסתבכויות אלימות.** אין כל וודאות בכך. עם זאת, לנוכח ילדותו ונערותו הקשות, **ראוי לבחון ברצינות את האפשרות להימנע מהחזירו אל בין כותלי מתקן כליאה.**

סוף דבר

לנוכח כל האמור לעיל ובעיקר בהתחשב בהמלצת שירות המבחן, בהתרשמותי הבלתי-אמצעית מהנאשם, מהתרשמותי שהסכסוך בין המתלונן לבין הנאשם הסתיים; מצאתי לנוכח, על-מנת לאפשר לנאשם תהליך שיקומי (בהתחשב בסיכויי השיקום הטובים שנחזו) להימנע מלהטיל עליו מאסר בכליאה ולהסתפק בהטלת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לצורך זה, ביקשתי את חוות-דעת הממונה על עבודות השירות. חוות-דעת הנ"ל הוגשה לעיוני ביום 1.5.19 ולפיה נמצא הנאשם מתאים לביצוען של עבודות שירות. כעת, בשלו התנאים לגזירת דינו של הנאשם.

מוטלים עליו, אפוא, עונשים כדלקמן -

(א) 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל בעבודות שירות.

את עבודות השירות ירצה הנאשם במקום עבודה - משטרת נהריה, רח' בן צבי 5, נהריה.

עליו להתייצב לריצוי עונשו ביום 6.6.19 שעה 8:00, ביחידת עבודות שירות, מפקדת מחוז צפון, רח' הציונות 14, טבריה.

הנאשם מוזהר, כי עליו לעמוד בכל תנאי העסקתו במסגרת עבודות השירות. התנהגות בניגוד לאמור עלולה להוות עילה להפסקה מנהלית של ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות. משמע, מאסרו יומר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

(ב) 18 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור במשך 3 שנים עבירות אלימות מסוג פשע.

(ג) 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור במשך 3 שנים עבירת אלימות מסוג עוון.

(ד) הנאשם יפצה את המתלונן בסך של 15,000 ₪ שישולמו ב-15 תשלומים שווים החל ביום 1.7.19.

(ה) הנאשם יושם בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים החל מיום מתן גזר-דין זה. תכנית המבחן תוכן בידי שירות המבחן בהקדם ותובא לאישורי. הנאשם מוזהר בזאת שאי-ציות להוראות שירות המבחן או הפרת הצו בכל דרך אחרת עלולה להביאו להידון מחדש בגין העבירה הנדונה כאן ולריצוי מאסר בפועל.

תשומת לב שירות המבחן לתיקון שנערך בגדרו של סעיף 51ג(ג) לחוק העונשין. סעיף זה מורה, כי מעתה יש לקבוע לכל עובד שירות (שנגזרו עליו עבודות שירות לתקופה העולה על שישה חודשים) תכנית ליווי ושיקום על ידי קצין מבחן, אלא אם מצא קצין המבחן שלא נדרשת תכנית כאמור.

העתק גזר הדין יועבר לממונה על עבודות השירות ואל שירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ל' ניסן תשע"ט, 05 מאי 2019.